Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Mistycyzm i archaiczne techniki ekstazy, PG_00200633		
Kierunek studiów	Religioznawstwo (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Antropologii -> Zakład Studiów nad Religią		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Andrzej Migda	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Andrzej Migda	

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	18.0	50

Cel przedmiotu	
	W ramach zajęć studenci zostaną wprowadzeni w fascynujący świat zjawisk religijnych, koncentrując się na archaicznych metodach osiągania zmienionych stanów świadomości. Program obejmuje szczegółowy opis szamanizmu, w tym jego historię, definicję oraz fenomenologię rytuałów, a także symbolikę stroju, procesy inicjacji oraz wyposażenie szamańskie. Uczestnicy zajęć zdobędą wiedzę na temat społecznych ról, funkcji i obowiązków szamanów, a także ich znaczenia jako elementu kulturowego, religijnego i społecznego w różnych tradycjach. Omówione będą zarówno tradycyjne, jak i współczesne praktyki szamanistyczne, a także struktura doświadczenia mistycznego i jego charakterystyczne cechy, sięgające od misteriów greckich po nowoczesne aspekty mistycznej religijności, zwłaszcza w kontekście dynamicznego rozwoju ruchu pentekostalnego, który obecnie odgrywa kluczową rolę w chrześcijaństwie na świecie.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[RELL3_W07] Zna i rozumie metody badawcze oraz narzędzia warsztatu religioznawczego, w tym metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury.	Zna typologię doświadczeń rytualnych związanych ze stanami zmienionej świadomości oraz potrafi opisać rozwój tego typu fenomenów na przestrzeni wieków w różnych kulturach na całym świecie.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[RELL3_W02] Ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą terminologię, zagadnienia teoretyczne oraz metodologię z zakresu nauk o kulturze i religii.	Ma uporządkowaną, zaawansowaną wiedzę ogólną, obejmującą terminologię, zagadnienia teoretyczne oraz metodologię z zakresu archaicznych technik ekstazy, oraz mistycyzmu. Zna typologię doświadczeń rytualnych związanych ze stanami zmienionej świadomości oraz potrafi opisać rozwój tego typu fenomenów na przestrzeni wieków w różnych kulturach na całym świecie.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[RELL3_W01] Ma uporządkowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich terminologii, specyfice przedmiotowej i metodologicznej.	Studnet zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego. Jest otwarty na nowe idee i gotowy do przeformułowania swojego stanowiska. Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu w zakresie religioznawstwa. Uczestniczy w życiu kulturalnym korzystając z różnych mediów i różnych jego form.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[RELL3_U06] Potrafi merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułować wnioski.	Student samodzielnie zdobywa i utrwala wiedzę w sposób uporządkowany i systematyczny przy zastosowaniu nowoczesnych technik pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji, zgodnie ze wskazówkami opiekuna naukowego. Stosuje podstawowe umiejętności badawcze w zakresie religioznawstwa, korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[RELL3_U05] Potrafi przygotować prace pisemne w języku polskim i wybranym języku obcym, prawidłowo stosując specjalistyczną terminologię oraz aparat naukowy.	Potrafi przygotować prace pisemne dotyczące przedmiotowych doświadczeń religijnych, prawidłowo stosując profesjonalną terminologię i aparat naukowy.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[RELL3_U01] Potrafi właściwie dobierać źródła oraz stosować metody badawcze właściwe dla warsztatu religioznawczego.	Ma uporządkowaną, zaawansowaną wiedzę ogólną, obejmującą terminologię, zagadnienia teoretyczne oraz metodologię z zakresu archaicznych technik ekstazy oraz mistycyzmu.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[RELL3_K01] Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, wykazuje gotowość do jej systematycznego rozwijania oraz korzystania z opinii ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązywaniu problemów.	Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków. Student samodzielnie zdobywa i utrwala wiedzę w sposób uporządkowany i systematyczny przy zastosowaniu nowoczesnych technik pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji, zgodnie ze wskazówkami opiekuna naukowego. Stosuje podstawowe umiejętności badawcze w zakresie religioznawstwa korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego. Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi.	[SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta

Treści przedmiotu	Kurs ten oferuje dogłębną analizę różnorodnych technik ekstazy, obejmując transy, które są integralną częścią tradycyjnych kultur oraz społeczności łowców i zbieraczy. Przeanalizujemy fenomenologię i rytuały szamańskie, a także mistyczne aspekty religijnych doświadczeń w kontekście Islamu, Chrześcijaństwa i Judaizmu. Zajmiemy się szczegółowym opisem poszczególnych fenomenów religijnych, koncentrując się na ich historycznych kontekstach oraz cywilizacyjnym znaczeniu w różnych kulturach na całym świecie. W badaniach nad mistycyzmem poruszymy również kwestie dotyczące powstawania ludzkiej świadomości oraz jej neurobiologicznych podstaw, co pozwoli na głębsze zrozumienie zjawisk duchowych i ich wpływu na rozwój cywilizacyjny.
Wymagania wstępne i dodatkowe	

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
kolokwium ustne	55.0%	55.0%
Udział w dyskusji, umiejętność analizy tekstów źródłowych, znajomość lektur, obowiązkowa obecność.	55.0%	45.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

M. Eliade, Szamanizm i archaiczne techniki ekstazy, Warszawa 1994;

A. Wierciński, Magia i religia. Szkice z antropologii religii, Kraków 1994;

A. Migda, Mistycyzm pentekostalny, Kraków 2013;

A. Szyjewski, Szamanizm, Poznań 2024;

T. Sikora, Użycie substancji halucynogennych a religia. Perspektywy badawcze na przykładzie zagadnień rytuału i symbolizacji, Kraków 1999;

A. Szyjewski, Etnologia religii, Kraków 2001;

A. Migda, Egzorcyzm pentekostalny, Warszawa 2010.

M. Eliade, Inicjacje, obrzędy, stowarzyszenia tajemne, Kraków 1993;

J. Dębiec, Opętanie, Próba psychopatologicznego ujęcia problemu, Kraków 2000;

R. Otto, Mistyka Wschodu i Zachodu, Warszawa 2000;

J.A.Kłoczowski, Drogi człowieka mistycznego, Kraków 2001;

	Uzupełniająca lista lektur	P. Vitebski, Szaman, Warszawa 1996; J.S. Wasilewski, Podróże do piekieł. Rzecz o misteriach szamańskich, Warszawa 1996; D. Wulff, Psychologia religii, klasyczna i współczesna, Warszawa 1999; Leksykon mistyki, red. P. Dinzelbacher, Warszawa 2002;
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	• Analiza porównawcza technik ekstatycznych w szamanizmie syberyjskim, sufizmie i mistyce chrześcijańskiej. • Rytuały przejścia a doświadczenie mistyczne: inicjacje szamańskie, medytacja zen, praktyki sufich. • Badania nad neuronalnymi korelatami stanów mistycznych: EEG, fMRI i eksperymenty z substancjami psychoaktywnymi. • Kontrowersje wokół koncepcji mózgu religijnego: czy ekstaza ma biologiczne podłoże? • Mitologia a praktyki ekstatyczne: rola mitów w legitymizacji rytuałów (np. mit o Orfeuszu w greckich misteriach). • Synkretyzm religijny: połączenie szamanizmu z chrześcijaństwem. • Współczesne adaptacje technik archaicznych (np. użycie bębnów w terapii transowej). • Wizje mistyczne jako inspiracja dla sztuki: od ikon bizantyjskich po współczesne instalacje multimedialne. • Mistyczne doświadczenia jedności z naturą w filozofii deep ecology i ruchach New Age. • Szamanizm jako narzędzie ochrony przyrody: rdzenne rytuały a współczesny aktywizm ekologiczny.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.